

Miljökravsmodul: Förbränningsmotorer och drivmedel (Combustion engines, fuel, lubricants and associated products) - Anskaffning

Information till kravställaren

Kraven i denna miljökravsmodul kan ställas vid upphandling på tekniska system som kommer att nyttja drivmedel och även drivmedel. Försvarmaktens drivmedel definieras som bränslen, smörjmedel, smörjfetter, hydrauloljor, bromsvätskor, kylvätskor. Vid frågor om kravställning angående drivmedel kontakta hallbarhet@fmv.se för att komma i kontakt med PrL Drivmedel.

För att begränsa Försvarmaktens produktsortiment så ska anbudsgivaren i första hand använda produktsortimentet som finns sammanställt i produktkatalog Försvarmaktens Drivmedel” ([M7789-000183 CD PRKAT DRIVMEDEL](#)).

Länk på svensk sida: <https://www.fmv.se/om-fmv/for-leverantorer-och-kunder/drivmedel/>

Länk till engelsk sida: <https://www.fmv.se/english/supplier-information/fuels-lubricants-and-associated-products/>

I denna miljökravsmodul definieras vilken typ av krav som avses i vänster kolumn. ”L” markerar ett lagkrav inom området. ”M” markerar ett miljökrav (innebär högre krav än lagstiftningen).

I kravformuleringen anges ibland en kommentar (i rött) till kravställaren, som stöd för tillämpning av kravet. Den röda texten ska tas bort innan kravet används i upphandlingsdokumenten.

Kravställaren kan ange modulens krav i den tekniska specifikationen (TS) / kravspecifikationen eller i verksamhetsåtagandespecifikationen (VÅS/SoW). Kravställaren måste själv göra bedömningen om var ett krav lämpligen ska placeras samt om det är relevant att ställa alla eller vissa av kraven utifrån upphandlingens art. Miljökravsmodulen ska endast ses som ett stöd i arbetet.

De miljökrav (M) som ställs i modulen är av stor vikt att ta med i upphandlingen, för att FMV ska kunna uppfylla åtagande mot Försvarmakten och ge underlag för substitution/utfasning av farliga kemiska produkter. Delkrav under rubriken ”Krav på anbudsgivare utanför EU” ska, trots att dessa inte är lagkrav, **alltid** ställas vid anskaffning av kemiska produkter. Om kraven inte ställs kan FMV få rollen som ”importör till EU” enligt kemikalielagstiftningen, vilket är förenligt med stora kostnader och administrativt arbete för myndigheten.

Obs! Direkt efter miljökravsmodulen följer viktig information om miljöpåverkan, relevanta lagar, miljökrav inom området. Läs denna information innan du använder kraven i modulen.

Krav-typ		Miljökrav	Text till svarsbilaga
	1	<u>Drivmedel för luftfarkoster</u>	
M	1.1 Svenska	Luftfarkosten ska vara certifierad för att använda följande drivmedelsstandarder: <ul style="list-style-type: none"> • Flygfotogen 75, enligt FSD 8607 senaste utgåva. • JET A och JET A-1, enligt ASTM D1655 eller DEF STAN 91-091 senaste utgåva. • NATO F-34 (JP 8), enligt MIL-DTL-83133 eller DEF STAN 91-087 senaste utgåva. • NATO F-44 (JP 5), enligt MIL-DTL-5624 eller DEF STAN 91-86 senaste utgåva. 	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej
	1.1 English	The aircraft shall be certified to use following standards: <ul style="list-style-type: none"> • Aviation Fuel (Flygfotogen 75), according to FSD 8607 latest edition. • JET A and JET A-1 according to ASTM D1655 or DEF STAN 91-091 latest edition. • NATO F-34 (JP 8), according to MIL-DTL-83133 or DEF STAN 91-087 latest edition. • NATO F-44 (JP 5), according to MIL-DTL-5624 or DEF STAN 91-86 latest edition. 	Is shall- requirement fulfilled? Y/N.
M	1.2 Svenska	Luftfarkosten ska vara godkänd för inblandning av certifierade syntetiska jetbränslen (ASTM D7566) och samprocessade bioråvaror som anges i respektive bränslestandard i pkt 1.1.	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej
	1.2 English	The aircraft shall be approved for aviation turbine fuels with synthetic components produced in accordance with specification ASTM D7566 and other acceptable fuels from non-conventional sources included co-processing according the fuels standard according 1.1.	Is shall- requirement fulfilled? Y/N.

	Hjälp ^{text}	<p><i>Till kravställare: Bränslestandard i pkt 1.1 (ej flygfotogen 75) godkänner inblandning av senaste listan över certifierade syntetiska jetbränslen enligt ASTM D7566. Syntetiska jetbränslen består av olika råvaror förutom fossiliråvara. Antal syntetiska jetbränsle processer uppdateras årligen i ASTM D7566. Dessutom godkänns även att raffinaderier samprocessar (co-process) en specificerad bioråvara med råolja till max angiven volym (år 2023, max 5 vol-% specificerad bioråvara) som anges i bränslestandard pkt 1.1.</i></p> <p><i>FMV avvaktar beslut från Försvarmakten när Flygvapnet går över från flygfotogen 75 till NATO F-34. Dras flygfotogen 75 in kommer även FSD 8607 dras in.</i></p> <p><i>Det är mycket viktigt att:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>MTC innehavaren för luftfarkosten godkänner inblandning av syntetiska jetbränslen för att Flygvapnet framöver ska kunna använda syntetiska biojetbränsle. För att uppnå ökade krav på att reducera klimatpåverkan finns det initiativ att gå mot högre inblandning än vad som är tillåtet i nuvarande bränslestandard.</i> <i>tillverkarna ska även välja polymera material (t.ex. o-ringar) som är flexibla mot olika sammansättningar i flygdrivmedel. Val av material (polymer material och metaller ska vara godkända för fossilt och alternativa jetbränslen.</i> <p><i>Vid frågor: Kontakta FMV produktledare drivmedel alternativ drivmedelsmateriel.</i></p>	
	2	<u>Drivmedel för marina system/sjöfarkoster</u>	
M	2.1 Svenska	<p>Örlogsfartyget ska vara godkänd för att använda följande drivmedelsstandarder:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fartygsdiesel MK1, enligt SS 15 54 35 senaste utgåva. Eldningsolja 1 E10/E32, enligt SS 15 54 10 senaste utgåva. NATO F-76, enligt MIL-DTL-16884 eller DEF STAN 91-4 senaste utgåva. Fordonsbränslen-Paraffiniskt dieselbränsle från syntes eller hydrobehandling enligt SS EN 15940 senaste utgåva. 	Uppfylls detta skall-krav? Ja/Nej
	2.1 English	<p>The warship shall be certified to use fuels according to following standards:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fartygsdiesel MK1, according to SS 15 54 35 latest edition. Eldningsolja 1 E10/E32, according to SS 15 54 10 latest edition. NATO F-76 according to MIL-DTL-16884 or DEF STAN 91-4 latest edition. Automotive fuels – Paraffinic diesel fuel from synthesis or hydrotreatment – according to EN 15940 latest edition. 	Is shall- requirement fulfilled? Y/N.

	Hjälp ^{text}	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort): Notera att detta krav är relevant för örlogsfartyg med förbränningsmotorer.</i></p> <p><i>Paraffinbränslen är dieselbränslen med nästan noll svavel och aromater. Paraffinbränslen är gjorda med Fischer Tropsch-processen från naturgas (GTL), biomassa (BTL) eller genom en hydrobehandlingsprocess från vegetabiliska oljor eller animaliska fetter (HVO). Dessa bränslen har oftast en lägre densitet än fossila bränslen.</i></p> <p><i>Tillverkarna behöver säkerställa att de väljer polymera material (t.ex. o-ringar) som är flexibla mot olika sammansättningar i drivmedel. Val av material (polymera material och metaller ska vara godkända för fossilt och alternativa dieselbränslen</i></p> <p><i>Vid frågor: Kontakta FMV produktledare drivmedel alternativ drivmedelsmateriel..</i></p>	
M	2.2 Svenska	Örlogsfartyget ska kunna framdrivas på 100 % fossilfria drivmedel enligt SS EN 15940.	
	2.2 English	The warship shall be able to run on 100 % fossil free fuels according to EN 15940.	
	3	<u>Drivmedel för markfordon/markmateriel</u>	
M	3.1 Svenska	<p>Fordonet/Materielen ska kunna framdrivas på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diesel MK1 (Miljöklass 1). • Diesel SS EN 590 • Fordonsbränslen-Paraffiniskt dieselbränsle från syntes eller hydrobehandling enligt EN159 40 • NATO F-63 (NATO F-34 med NATO additiv NATO S-1750). <p>Fordonet/materielen bör framdrivas på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NATO F-34 enligt MIL-DTL-83133 eller DEF STAN 91-087. 	Uppfylls detta krav? Ja/Nej

	3.1 English	<p>The vehicle/equipment shall run on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diesel MK1 (Swedish environmental class 1). • Diesel EN 590 • Automotive fuels – Paraffinic diesel fuel from synthesis or hydrotreatment – according to EN 159 40. • NATO F 63 (NATO F 34 with additive NATO S-1750). <p>The vehicle/equipment should run on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NATO F 34 according to MIL-DTL-83133 or DEF STAN 91-087. 	Is requirement fulfilled? Y/N.
	Hjälptext	<p><i>Till kravställare: Notera att detta krav är relevant för markgående fordon och materiel med förbränningsmotorer.</i></p> <p><i>Paraffinbränslen är dieselbränslen med nästan noll svavel och aromater. Paraffinbränslen är gjorda med Fischer Tropsch-processen från naturgas (GTL), biomassa (BTL) eller genom en hydrobehandlingsprocess från vegetabiliska oljor eller animaliska fetter (HVO). Dessa bränslen har oftast en lägre densitet än fossila bränslen.</i></p> <p><i>Tillverkarna behöver säkerställa att de väljer polymera material (t.ex. o-ringar) som är flexibla mot olika sammansättningar i drivmedel. Val av material (polymera material och metaller ska vara godkända för fossilt och alternativa dieselbränslen.</i></p> <p><i>Notera även att för NATO ledda insatser så är det krav på NATO F-63 alternativt NATO F-34.</i></p> <p><i>Vid frågor: Kontakta FMV produktledare drivmedel alternativ drivmedelsmateriel..</i></p>	
M	3.2 Svenska	Fordonet ska kunna framdrivas på 100% fossilfria drivmedel enligt SS EN 15940 eller motsvarande.	
	3.2 English	The vehicle shall be able to run on 100% fossil free fuels according to EN 15940 or corresponding fuel. motsvarande.	

		Krav i VÅS/SoW	Text till svarsbilaga
	4	<u>Krav på typ av drivmedel inkl. hydrauloljor och smörjmedel</u>	
M	4.1 Svenska	<p>a. Leverantören ska använda de föreslagna kemiska produkter som finns i "Produktkatalog Försvarsmaktens Drivmedel" (M7789-000183 CD PRKAT DRIVMEDEL). I kapitel [X] anges de hydrauloljor och smörjmedel som ska användas. Länk: http://logistikportalen.fmv.se/tjansterprodukter/drivmedel/Drivmedelskatalog/index.aspx#/</p> <p>b. Om andra kemiska produkter än i kapitel [X] föreslås ska detta anges i anbudet.</p> <p>c. Säkerhetsdatablad och tekniska datablad/ kravspecifikation (svensk/militär standard) ska på anmodan skickas in elektroniskt för de kemiska produkterna i produktkategorierna [ange produkt, t.ex. hydraulolja XX] om de inte återfinns i "Produktkatalog Försvarsmaktens Drivmedel".</p> <p>Säkerhetsdatabladen ska vara utformade enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach) och klassificeringen ska vara enligt förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP).</p> <p><i>Anm. Kemiska produkter som inte återfinns i Produktkatalog Försvarsmaktens Drivmedel omfattas inte av undantaget som återfinns i "Försvarssektorns Kriteriedokument – kemiska ämnen, kemiska produkter och varor".</i></p>	<p><i>Styrkande av detta krav: Leverantören ska förteckna samtliga kemiska produkter (ämnen och blandningar).</i></p> <p><i>Förteckningen ska inkludera handelsnamn på produkten, om ingående ämnen finns på ECHA:s kandidatförteckning, information om produkten finns i Produktkatalogen och information om den kräver säkerhetsdatablad enligt gällande lagrum.</i></p>
	4.1 English	<p>a. The supplier shall use the suggested chemical in "Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products" for the Swedish Armed Forces (M7789-000193 CD PRKAT DRIVMEDEL) chapter [X] describes the lubricants to be used. Link: https://logistikportalen.fmv.se/tjansterprodukter/drivmedel/Drivmedelskatalog_EN/index.aspx#/</p> <p>b. If other chemicals (substances and mixtures) than in the above chapter [X] are suggested, this shall be declared in the tender.</p> <p>c. Safety data sheets and technical data sheets/ requirements (civilian/military standards) for chemicals (substances and mixtures) in the product categories [ange produkt, e.g. hydraulic oil XX] shall, upon request, be submitted, if they are not listed in "Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products". The safety data sheets shall comply with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach) and the classification shall comply with Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP).</p> <p><i>Note: Chemicals (substances and mixtures) that do not appear in "Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products" shall comply with "The defence sector's criteria document - chemical substances, chemical products and articles".</i></p>	<p><i>Verification: The supplier shall list all chemicals (substances and mixtures).</i></p> <p><i>The list shall contain the chemical's trade name, information whether any of its substances is listed on ECHA's candidate list, if the chemical is listed in "Product catalogue: Fuels, lubricant and associated products" or require safety data sheets under applicable law.</i></p>

	Hjälptext	<i>Till kravställare (röd text tas bort): [X] i kravet motsvarar följande kapitel: Kapitel 3-5, 7 och 11 för Hydrauloljor och smörjmedel Kapitel 12 och 18 för luftfarkoster / air system Kapitel 12 och 19 för sjöfarkoster / navy system Kapitel 12 och 20 för markmateriel / army system</i>	
	5	<u>Krav på åtagande för anbudsgivare utanför EU i samband med import av kemiska produkter</u>	
M	5.1 Svenska	<p>a. Leverantörer av kemiska produkter utanför EU ska stå för kostnaden i fråga om åtgärder vid import av kemiska produkter från länder utanför EU enligt Förordning EG nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>b. Leverantörer av kemiska produkter utanför EU ska försäkra sig om att FMV:s användning ingår som en identifierad användning i ett eventuellt registreringsunderlag enligt Förordning EG nr 1907/2006 (Reach).</p> <p>c. Leverantörer av kemiska produkter utanför EU ska uppfylla kraven för importörer enligt Förordning (EG) nr 1907/2006 (Reach). Leverantören ska uppfylla kraven för importörer enligt Förordning (EG) nr 1272/2008 (CLP). Ett ämne ska anmälas till europeiska kemikaliemyndighetens (ECHA:s) klassificering- och märkningsregister om ämnet placeras på marknaden inom EU och</p> <p>i) Är registreringspliktigt enligt Reachförordningen, eller ii) Är en kemisk produkt (ämne) som är klassificerad som farlig enligt CLP, eller iii) Är klassificerad som farlig samt ingår i en blandning i en koncentration som leder till att blandningen klassificeras som farlig enligt CLP.</p> <p><i>Information till leverantör: Kravet gäller för leverantörer utanför EU. Leverantörer inom EU omfattas enligt lag av kravet.</i></p>	<i>Styrkande av krav: Leverantören ska lämna in en beskrivning av hur kravet uppfylls.</i>

	5.1 English	<p>a. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall meet the requirements of an importer in accordance with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>b. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall ensure that FMV's use of the chemical(s) is an identified use in a (if any) dossier according to Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>c. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall bear the costs of measures with regards to the import of chemicals (substances and mixtures) from countries outside of the EU in accordance with Regulation (EC) no 1907/2006 (Reach).</p> <p>d. The supplier of chemicals (substances and mixtures) outside of the EU shall meet the requirements of an importer in accordance with Regulation (EC) no 1272/2008 (CLP). A substance shall be notified to the European Chemicals Agency's (ECHA) classification- and labelling inventory if the substance is placed on the EU market and</p> <ul style="list-style-type: none"> i) Is required to be registered under the REACH regulation, or ii) Is a chemical (substance) classified as hazardous by CLP, or iii) Is classified as hazardous and a constituent of a mixture in such a concentration that it is classified as hazardous by CLP. <p><i>Information to the supplier: The requirement applies to suppliers outside of the EU. The requirement applies to suppliers inside of the EU by law.</i></p>	<p><i>Verification of fulfilment: The supplier shall submit a description of how the shall-requirement is fulfilled.</i></p>
	<i>Hjälp text</i>	<p><i>Till kravställare (röd text tas bort när kravet används): Detta krav ska alltid ställas vid anskaffning av kemiska produkter. Om kraven inte ställs kan FMV få rollen som "importör till EU" enligt kemikalielagstiftningen, vilket är förenligt med stora kostnader och administrativt arbete för myndigheten.</i></p>	
6		<u>Märkning av kemiska produkter</u>	
L	6.1 Svenska	<p>a. Märkningspliktig kemisk produkt ska vara försedd med märkning på svenska.</p> <p>b. Märkningen ska följa gällande regelverk inom EU för klassificering och märkning av kemiska produkter.</p>	<p><i>Styrkande av krav: a och b: Leverantören ska efterleva kravet.</i></p>

	6.1 English	a. Chemicals (substances and mixtures) shall have the label written in Swedish. b. The labelling shall be according to applicable regulations within the EU for classification and labelling of chemicals (substances and mixtures).	<i>Verification of fulfilment:</i> a and b: The supplier shall fulfil the requirement.
	<i>Hjälp text</i>	<i>Till kravställaren (ta bort rödmarkerad text när kravet används): Kravställare ska även vara medveten om att för t.ex. biocidprodukter så finns det ytterligare märkningskrav utöver de som finns för kemiska produkter. Kontakt hallbarhet@fmv.se vid behov.</i>	
	7	<u>Produktanmälan för samtliga områden</u>	
L	7.1 Svenska	Om en kemisk produkt enligt svensk lagstiftning ska anmälas till Kemikalieinspektionens Produktregister, ska leverantören underrätta [ange kontaktyta i FMV-projektet/avtalet] om produktens A-nummer när produkten har registrerats hos Produktregistret https://www.kemi.se/hitta-direkt/produktregistret	
	7.1 English	If a chemical by Swedish law shall be notified to the Swedish Chemicals Agency's Products Register, the supplier shall inform FMV of the product's A-number once it has been registered (https://www.kemi.se/en/products-register/about-the-products-register).	
	<i>Hjälp text</i>	<i>Till kravställare (röd text tas bort när kravet används): Information avseende produkthanmälan ska lämnas och delge om produkthanmälan inte behöver göras, att den är gjord (produktens A-nummer bifogas) eller att den kommer att göras inom den tid som anges i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer.</i>	
	8	<u>Krav på information avseende innehåll av PFAS och nanomaterial</u>	

L/M	8.1 Svenska	<p>Leverantören ska informera FMV om kemiska produkter innehåller:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Högfluorerade ämnen (PFAS), namn inkl. CAS-nr på ämnet och dess koncentration. • Nanomaterial*. Inkl. funktionen av nanomaterialet. <p>Informationen ska innehålla de uppgifter som krävs enligt KIFS 2017: 7, 17 §.</p> <p>Undantag från att delge uppgifter enligt KIFS 2017: 7, 17 §: Om leverantören inte har tillgång till, och inte kan erhålla, någon eller några av de uppgifter som krävs enligt KIFS 2017: 7 (17 §) ska en giltig motivering tillhandahållas för varje saknad uppgift.</p> <p><i>*Ett naturligt, tillfälligt, eller tillverkat material som innehåller partiklar i ett obundet tillstånd eller som ett aggregat eller som ett agglomerat och där, för 50 % eller mer av partiklarna i nummerstorleksfördelningen, en eller fler externa dimensioner är mellan storleksintervallen 1 nm-100 nm (nanometer). Definitionen följer Kommissions Rekommendation 2011/696/EU för definitionen av nanomaterial.</i></p>	<p><i>Styrkande av krav: Leverantören ska lämna en redovisning enligt krav.</i></p>
	8.1 English	<p>The supplier shall inform FMV if the chemical contains:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Highly fluorinated substances (PFAS), the name incl. CAS-no for the relevant substance and its concentration. • Nanomaterial*, incl. the function of the nanomaterial. <p>The information shall include the requested information according to KIFS 2017:7, 17 §.</p> <p>Exemption from submitting data according to KIFS 2017, 17 §: If the supplier do not have access, and cannot acquire, some of the data points required in KIFS 2017:7 (17 §), an explanatory statement shall be submitted for each missing data point.</p> <p><i>* A natural, incidental, or manufactured material that contains particles in an unbound state or as an aggregate or as an agglomerate and where, for 50 % or more of the particles in the number size distribution, one or more external dimensions is in the size range 1 nm-100 nm (nanometers). The definition follows Commission Recommendation 2011/696/EU on the definition of nanomaterial</i></p>	<p><i>Verification of fulfilment: The supplier shall submit declaration as required.</i></p>
	<i>Hjälp text</i>	<p><i>Till kravställaren (röd text tas bort när kravet används): Denna information krävs vid registrering till Kemikalieinspektionens produktregister vid införsel av kemiska produkter. Kontakta hallbarhet@fmv.se för stöd.</i></p>	

	9	Information avseende ämnen på Kandidatförteckningen eller bilaga XIV till Reach	
L/M	9.1 Svenska	<p>Ämnen/föreningar som återfinns på Kandidatförteckningen och ingår i kemiska produkter ska redovisas i särskild förteckning.</p> <p>Förteckningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handelsnamnet på den kemiska produkt som innehåller ämnet. • Kemiskt namn inkl. CAS-nr eller motsvarande. • Halt (vikts-%) av ämnet i produkten. • Information om leverantören planerar för att substituera ämnet som är upptaget på ECHA:s Kandidatförteckningen. • Information om hur leverantören kommer att säkerställa försörjningstrygghet för FMV av den aktuella kemiska produkten under hela avtalsperioden. • Information om ämnet finns upptaget på Reach, bilaga XIV samt ID för ansökan respektive tillståndsnummer. <p>Länk till kandidatförteckningen: https://echa.europa.eu/candidate-list-table</p>	<p><i>Styrkande av krav: Leverantören ska bifoga en förteckning enligt kravet, alternativt redovisa att inga ämnen på Kandidatförteckningen ingår.</i></p>
	9.1 English	<p>Substances/compounds found on the Candidate list and as ingredients in chemicals (substances and mixtures) shall be declared in a separate document.</p> <p>The declaration shall include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The trade name of the chemical containing the substance. • Chemical name including CAS-no or equivalent. • Concentration (w/w %) of the substance in the chemical. • Information about whether the supplier plans to substitute the substance included on ECHA's Candidate List. • Information regarding how the supplier will ensure Security of Supply to FMV of the chemical in question throughout the contractual period. • Information regarding if the substance is included in Reach, Annex XIV and its application ID respectively its authorization number. <p>Link to the Candidate List: https://echa.europa.eu/candidate-list-table</p>	<p><i>Verification of fulfilment: The supplier shall submit a declaration in accordance with the requirement. Alternatively declare that no substances on the Candidate list are included.</i></p>

	Hjälp text	<p><i>Till kravställaren (röd text tas bort när kravet används):</i> <i>Leverantören kunna ange förteckning vid leverans eller under lämplig tidpunkt under kontraktet. Om leverantören redovisar ämnen på Kandidatförteckningen > 0,1% måste undantag från Kriteriedokumentet sökas. FMV accepterar inte förekomst av sådana ämnen annat än om det finns synnerliga skäl.</i> <i>Kontakt hallbarhet@fmv.se vid behov av stöd.</i></p>	
--	------------	--	--

Information till kravställaren:

Det är viktigt att notera att drivmedel ingår i kategorin kemiska produkter och omfattas således av de lagkrav som berör kemiska produkter. Det är beslutat att Sverige ska vara klimatneutralt 2045, vilket även inbegriper Försvarsmakten och det materiel de använder. En effekt av detta är att det har genomförts studier om Klimatneutral Försvarsmakt 2045. FMV skrev även i slutet av 2022 på en Vision om Fossilfritt Samhällsviktigt Flyg 2045.

Materielprojekt bör således överväga vilka möjligheter det finns i varje enskild upphandling att ha en designlösning som tillåter fossil-fritt bränslealternativ t.ex. biobränsle samt tekniska lösningar för att minimera bränsleförbrukningen.

Drivmedelsprodukterna anskaffas av Försvarsmakten och de produkter som anskaffas finns sammanställd i "Produktkatalog Drivmedel" som uppdateras ca 1 ggr/år. I kapitel 18-20 anges de produkter som är mest frekvent använda för respektive flyg/sjö och marksystem. Genom att hänvisa till att anbudsgivare/leverantör i första hand ska erbjuda de drivmedelsprodukter som finns i produktkatalogen för drivmedel minimeras Försvarsmaktens produktsortiment, lagerhållning och försörjning. Utveckling av produktsortimentet sköts centralt av FMV produktledare drivmedel i samverkan med Försvarsmakten. Försvarsmakten gör upphandlingen av de drivmedelsprodukter som finns i produktkatalogen drivmedel och kravställningen beskrivs inte i denna modul. I de fall anbudsgivaren/ leverantören föreslår andra produkter behöver produkterna granskas av produktledare drivmedel samt granskas och godkännas enligt Försvarssektorn kriteriedokument.

Relevant lagstiftning:

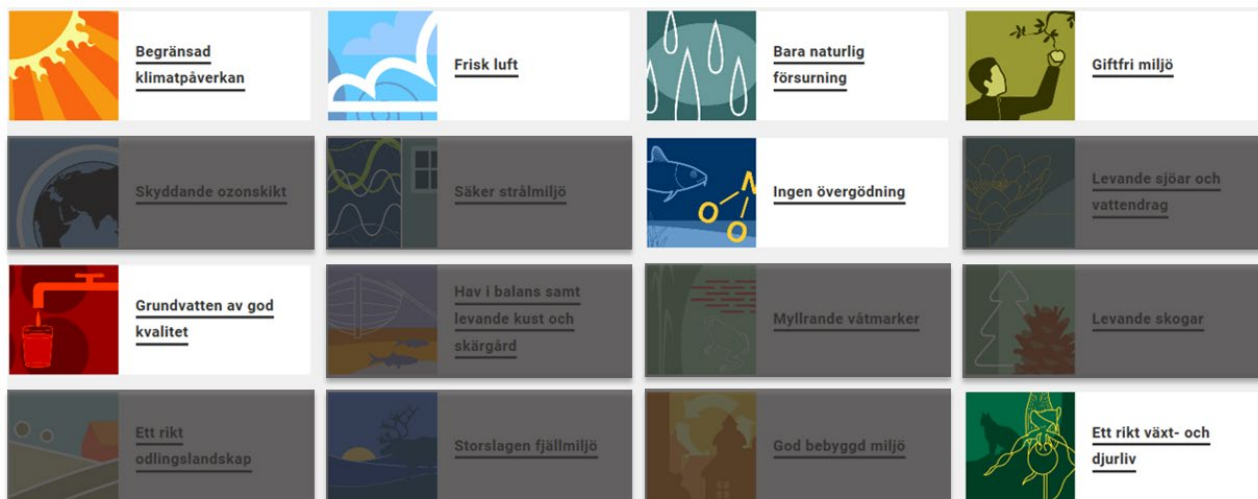
- Drivmedelslagen, SFS (2011: 319) reglerar bland annat gränsvärden för olika tillsatser i drivmedel, per miljöklass.
- Förordning EG (nr) 1907/2006 (Reach) reglerar registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier.
 - Det finns initiativ, där bl.a. Sverige är drivande, att genom Reach lägga ett *förbud på alla PFAS ämnen*-med undantag där användningen har bedömts som essentiell. Detta förbud beräknas träda i kraft år 2025.
- Förordning EG (nr) 1272/2008 (CLP) reglerar klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.
- EU-kommissionen har tagit fram en rekommenderad definition av nanomaterial (2011/696/EU).

För intern styrning inom kemiområdet, se TjF Kemi - kemiska produkter och kemiska ämnen i varor.

Andra relevanta miljökravsmoduler:

- Se Drift- och underhållskemikalier

Berörda nationella miljö kvalitetsmål

Berörda globala hållbarhetsmål

